

TERMÍN: 06.06.2021

xx29121xx
Recenzia C
Ing. Mária Sabayová, PhD.
maria.sabayova@minv.sk

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Ing. Mária Sabayová, PhD.**NÁZOV MATERIÁLU: **TYPOLÓGIA DAŇOVO- ODVODOVÉHO DLŽNÍKA**TYP VÝSTUPU*[1]: **Analýza**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Úrad vlády SR - Inštitút pre stratégie a analýzy**AUTORI/KY: **DANIEL BOBOVNÍK, MARTIN HULÉNYI, VERONIKA ZLACZKÁ, ANDREJ BARAN, IVAN LUKÁČ;**

SPOLUAUTORI/KY: - - ; - - ; - - ; - -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **2****PRIPOMIENKY:**

P.č.	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	s. 4	Metodologický prístup uvádzaný pod čiarou navrhujem dať do hlavného textu. Tiež navrhujem doplniť vedecké teoretické východiská, resp. krátky rešerš odbornej literatúry s obdobným zameraním.	Ide o štandardnú súčasť analýzy	Pripomienka akceptovaná metodológia doplnená na začiatok aplikačnej časti regresných modelov a priebežne v prehľadovej časti k sumárnym grafom. Súčasný stav riešenia

				<p>problematiky rovnako doplnený spolu s rozborom a porovnaním už prevedených výskumov.</p>
2	s. 4-5	<p>Odporúčam pojem <i>daňovo-odvodový dlžník</i> exaktnejšie <i>zadefinovať</i> (nejde len o trestnú činnosť) a <i>zdôvodniť zvolený prístup</i>, (o.i. aj to, prečo je do tejto kategórie zaradený aj daňový podvod - §277a).</p>	<p>Pojem <i>daňovo-odvodový dlžník</i>, ktorý autori zvolili nemá terminologickú oporu v právnych prepisoch, ani v kriminológii, a napokon aj podľa autorov subsumuje vcelku široké spektrum dlžníkov (uvedené pod čiarou s. 4). Autori sami uvádzajú, že pracovali: „...v rámci deskriptívy len s dlžníkmi nad 2660 EUR a teda nadmernými dlžníkmi. V prípade regresných modelov sme však počítali s akýmkoľvek dlhom vyšším ako 0 a teda všetkými dlžníkmi“</p> <p>Prístup sám osebe potvrdzuje komplikovanosť predkladaného obsahu pojmu D-O dlžníka, nakoľko subsumuje ako dlžníkov riešených v správnom konaní, tak aj v trestnom konaní, kde navyše ide o trestné činy, u ktorých trestnosť začína pri rozdielnej výške dlhu (napr. § 276 - 266 eur ale § 277a) a 278 - 2660 eur),</p>	<p>Pripomienka akceptovaná a definícia upravená v zmysle pripomienky na : Pod pojmom daňovo-odvodová kriminalita sme kumulovali , § 276 skrátenie dane a poistného, §277 neodvedenie dane a poistného, § 277a daňový podvod, §278 nezaplatenie dane a poistného Trestného zákona č. 300/2005 Z.z. V rámci deskriptívy len s dlžníkmi nad 2660 EUR a teda nadmernými dlžníkmi. V prípade regresných modelov sme však počítali s akýmkoľvek dlhom vyšším ako 0 a teda všetkými dlžníkmi“</p> <p>Prístup sám osebe potvrdzuje komplikovanosť predkladaného obsahu pojmu D-O dlžníka, nakoľko subsumuje ako dlžníkov</p>

				riešených v správnom konaní, tak aj v trestnom konaní, kde navyše ide o trestné činy, u ktorých trestnosť začína pri rozdielnej výške dlhu (napr. § 276 - 266 eur ale § 277a) a 278 - 2660 eur),
3	s. 2	Odporúčam revidovať text viažuci sa k Obrázku č. 1	Obrázok 1 približuje celkovú škodu spôsobenú ekonomickou trestnou činnosťou, nie „frekvenciu odhaľovania“ ako je uvedené v texte.	Pripomienka akceptovaná. Komentár upravený na: „Na základe údajov je možné konštatovať, že najvyššiu celkovú škodu spôsobenú ekonomickou trestnou činnosťou vykazuje Košický kraj, a to v značnom predstihu v porovnaní s ostatnými krajinami.“
4	s. 3 ods. 1	Odporúčam zosúladiť komentár s obrázkom	V texte je odkaz na Obrázok 2. ktorý v materiáli chýba (pravdepodobne ide len o posun v číslovaní a text sa týka obrázku 3), tiež v komentári k obrázku sa hovorí o odhalených trestných činoch pričom popis obrázka 3 hovorí o objasnených trestných činoch.	Pripomienka akceptovaná. Upravené číslovanie a upravený popis.
5	s.4	dtto	V legende k obrázku s číslom 4 sa hovorí o „vyriešenej D-O kriminalite“ (chápem to ako	Pripomienka akceptovaná. Zjednotené názvoslovie.

			objasnenej), pričom v popise obrázka aj v jeho komentári sa hovorí o riešenej D-O kriminalite (odhalenej?), následne v odkaze na obrázok 4 na s. 7 sa hovorí tiež o riešenej D-O kriminalite. Nie je jasné s ktorými dátami autori pracovali.	Súhlasíme, že ide o objasnenú kriminalitu
6	s. 10	Doplniť v grafe chýbajúci Bratislavský kraj, alebo upraviť text tak, aby na neho neodkazoval.	V texte je odkaz na grafy 6 a 7 s upozornením na Bratislavský kraj, ktorý v grafe nie je vyobrazený, preto nie je možné overiť pravdivosť prislúchajúceho komentára „ <i>Ako môžeme vidieť na Grafe 6, zatiaľ čo vo zvyšných častiach Slovenska hodnota daňovo-odvodových dlhu v posledných rokoch klesá, v Bratislavskom kraji táto hodnota stúpa.</i> “	Pripomienka neakceptovaná, nakoľko na grafe vidíme hodnotu v % hodnoty BA kraja a teda je viditeľné, že v pomere k BA kraju sa výška dlhov iných krajov znižuje a teda je jasné, že trend v BA kraji je stúpajúci. Nie je z dôvodu názornosti možné dať tieto kraje spolu s BA krajom, nakoľko by vývoj ostatných krajov nebol viditeľný a našim cieľom bolo práve poukázať na možnú migráciu dlhujúcich daňových subjektov do BA kraja.
7	s. 15	Upraviť tvrdenie, že majetkom firmy sú - „ <i>pohľadávky, základné imanie, kapitálové fondy, výsledky hospodárenia po daniach a odvodoch.</i> “	Pri striktnnej účtovnej terminológii základné imanie, kapitálové fondy a výsledky hospodárenia (tzv. vlastné imanie) sú zdrojmi krytia majetku, aj keď vlastnými. Čo napokon korešponduje aj s komentárom k tab. 4.	Pripomienka akceptovaná. Upravené názvoslovie na : „Predpokladáme negatívnu koreláciu medzi dlhmi a pohľadávkami, prípadne zdrojmi krytia majetku firmy

				(pohľadávky, základné imanie, kapitálové fondy, výsledky hospodárenia po daniach a odvodoch). Inými slovami, predpokladali sme že výška týchto účtov bude v negatívnom vzťahu k evidovanej výške dlhu.“
8	s. 14 ods. 1	Nezrozumiteľná je interpretácia k tab. 3	Ak by išlo o negatívnu koreláciu tak napr. s poklesom pohľadávok sa zvýši dlh a vice versa. Teda skôr ako druhotná platobná neschopnosť ktorú uvádzajú autori by mohlo ísť o situáciu, keď sa firme nedarí v podnikaní (chýba krátkodobý finančný majetok a firma nemá ani pohľadávky) a preto neplatí odvody.	Upravené vyjadrenie na: V zmysle ekonomickej teórie sme predpokladali, že sa týmto spoločnostiam zvýši cash flow, a tým zlepši disciplína v rámci daňovo odvodových povinností. Tento nárast ale súvisí skôr s kumuláciou nezaplatených faktúr a takto nežiadúcim navýšeným množstvom pohľadávok. V tomto prípade je otázne, či si za to môže subjekt vlastnou vinou. V prípade že nie, odporúčame využívať miernejšie formy riešenia, splátkový kalendár, prípadne úplné odpustenie dlhu; a to z dôvodu, že z dlhodobého hľadiska je pre ekonomiku nežiadúce

				<p>zapríčiniť zánik takéhoto subjektu prostredníctvom operácií súvisiacich s vymáhaním dlhu. Čo sa týka krátkodobého finančného majetku, z analýzy vyplýva, že so zvyšujúcou sa výškou hotovosti v rámci subjektu sa zvyšuje pravdepodobnosť toho, že subjekt je dlžníkom na daniach.</p>
9	s. 17	<p>S tvrdením „že pri vymáhaní dlhu je práve výška základného imania garanciou vymoženia daňovo-odvodovej pohľadávky“ nesúhlasím.</p>	<p>Podľa § 106 Obchodného zákonníka „Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom.“</p>	<p>Pripomienka akceptovaná doplnená poznámka pod čiarou : „Na druhej strane je pravda, že podľa § 106 Obchodného zákonníka „Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom, avšak základné imanie je tá minimálna hodnota, ktorú výberca dane minimálne vymôže od dlžníka. Tendencia prípadného páchatel'a je súčasne zbaviť spoločnosť- platiteľ'a majetku a tak výbercovi dane spravidla ostane minimálne základné imanie. Rovnako sme upravili</p>

				<p>samotné vyjadrenie na: „Dôvodom môže byť, že pri vymáhaní dlhu je práve výška základného imania indikáciou možnosti vymoženia daňovo-odvodovej pohľadávky.“</p>
10	S 15	<p>Tvrdenie že „V rámci krátkodobých záväzkov pozorujeme, že čím vyššie krátkodobé záväzky subjekt vykazuje, tým je vyššia pravdepodobnosť vzniku dlhov na daniach a odvodoch“ by bolo vhodné doplniť o informáciu, či vôbec autori skúmali skladbu záväzkov.</p>	<p>Z interpretácie nie je zrejmé, či v analýze boli z krátkodobých záväzkov vylúčené práve záväzky na daniach a odvodoch, v opačnom prípade je takýto záver skresľujúci.</p>	<p>Pripomienka čiastočne akceptovaná. Pripomienku sme neakceptovali z dôvodu toho, že nemožno rigorózne oddeliť tieto záväzky a ani ich bez ujmy na správnosti výsledku od seba odpočítať. Z uvedeného dôvodu sme v modeloch použili Krátkodobé záväzky ako celok. Upravili sme však v zmysle pripomienky komentár v nasledujúcom znení: V rámci krátkodobých záväzkov je pravdepodobné, že čím vyššie krátkodobé záväzky subjekt vykazuje, tým je vyššia pravdepodobnosť vzniku dlhov na daniach a odvodoch. Nakoľko ide o záväzky so</p>

				splatnosťou do jedného roka, subjekty na ich splácanie častokrát používajú prostriedky, ktoré by mali používať na platenie daní a odvodov, čím sa následne môžu dostať do tzv. dlhovej špirály.
11		Odporúčam jazykovú korektúru a formálnu úpravu textu, citácií, zdrojov	Materiál obsahuje gramatické a formulačné chyby a terminologické nepresnosti a iné formálne nedostatky. Např. na s. 18 sú odporúčania s odkazom pod čiarou, ktorý absentuje, rovnako ako ich zdôvodnenie	Pripomienka akceptovaná. Text bol jazykovo a terminologicky upravený.
12		Odporúčam výskumné zistenia v závere prehľadnejšie štruktúrovať.	Názov hovorí o typológii dlžníka. V abstrakte sa uvádza, že <i>analýza sa zaoberá identifikovaním typov daňovo-odvodových dlžníkov podľa ich geografickej príslušnosti, právnej formy, ako i hospodárskych sektorov</i> , a aj v závere (s. 20) autori zdôrazňujú, že ich cieľom je „poukázať na základné znaky charakterizujúce dlžníkov“. Záver však takéto súhrnné zistenia (typológiu) obsahuje len implicitne.	Pripomienka akceptovaná. Záver upravený a zistenia zosyntetizované. Súčasne sme analýzu obohatili o modely zahrňujúce pomerové veličiny a pridali ich zistenia do záveru a odporúčaní.
13		Doplniť zdroje dát.	Autori neuvádzajú odkazy na zdroje dát s ktorými pracovali.	Pripomienka akceptovaná. Zdroje doplnené

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Formálna stránka

Z formálneho hľadiska je text zrozumiteľný a logicky štruktúrovaný, s väčšinou vytýkaných nedostatkov sa autori vysporiadali a odstránili ich, resp. korigovali ich v zmysle odporúčaní recenzenta.

Práve preto, že ide o komplexný analytický materiál, väčší priestor by si zaslúžilo manažérske zhrnutie výstupu, resp. jednoznačnejšie závery, námety, či odporúčania.

Odborné a technické spracovanie

Z textu možno vyrozumiť, že dáta s ktorými autori pracovali sú relevantné (aj keď s istými obmedzeniami).

Ide o problematiku u ktorej je dôležité poznanie noriem (daňového práva, trestného práva, noriem týkajúcich sa zdravotného a sociálneho poistenia, a t d.), čo predpokladá odbornú znalosť a výbornú orientáciu v téme. Ako vágnejšie možno hodnotiť základné teoretické východiská a komparáciu s obsahovo blízkou odbornou literatúrou. Prípadné konzultácie s odborníkmi autori neuvádzajú.

S odhliadnutím od výhrady k predmetu skúmania, sú ciele výskumu a výskumná otázka formulovaná primerane, a napokon aj samotní autori upozorňujú na niektoré limity výskumu.

Analytické spracovanie

Ide o komplexný analytický materiál, aj keď do istej miery s diskutabilným prístupom, a to s ohľadom na komplikovanosť obsahu pojmu „daňovo-odvodový dlžník“, nakoľko materiál subsumuje ako dlžníkov riešených v správnom konaní, tak aj v trestnom konaní, súčasne subsumuje trestné činy, u ktorých trestnosť začína pri rozdielnej výške dlhu, a spôsob vzniku dlhu má rozdielne príčinné súvislosti.

Do istej miery táto nediferencovanosť skresľuje aj samotné výsledky objasnenosti, nakoľko u daňovej trestnej činnosti je veľmi nízka a u sociálnych a zdravotných odvodov je blízka 100%. S odkazom na použitú ekonometriu, vyznievajú niektoré interpretácie autorov subjektívne, bez možnosti ich konfrontovať, avšak čo sa týka samotného analytického spracovania dát, prístup bol primeraný a odargumentovaný.

Prínos a význam

Vzhľadom na to, že závery samy osebe majú byť len východiskom pre ďalšie analytické činnosti (napr. v súvislosti s činnosťami Finančnej spravodajskej jednotky), nemajú konkrétne priamo využiteľné využitie. S ohľadom na aktuálnosť témy a pomerne široké penzum vstupných dát (FinStat, Register účtovných závierok, TaxBench a pod.), by však mohli v budúcnosti autori materiál zhodnotiť a vyprecizovať na jeho základe metodiku tak, aby výstup bol priamo využiteľný pre Finančnú spravodajskú jednotku, resp. iné útvary Policajného zboru.

---

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.